

ROZVRÁCENÍ ZÁPOLÍ LETECTVEM

Před půldruhým stoletím německý vojenský teoretik Clausewitz napsal, že boj je podstatou války. Poukázal však na to, že za určitých okolností nemusí být nutné střetnout se ve skutečné bitvě. Avšak i v takových případech hrozba, když ne válka skutečná, určovala vítězství nebo porážku.

Bitva ve svém nejjednodušším pojetí je střetnutím ozbrojených mužů na frontě.

Aby se mohli ozbrojení muži střetnout, aby mohla být svedena bitva, tak je zapotřebí vojáky, výzbroj, munici, proviant atd. dopravit na frontu. Po zaujetí bojových postavení je nutné jim poskytovat veškeré materiální zabezpečení, přisunovat posily, techniku atd. Vojáci, technika a materiál jsou přisunovány ze shromaždišť osob, vojenských skladů, opravárenských závodů k frontě po vybraných komunikacích (od primitivních stezek až po složité dopravní linky). Kromě komunikací, které vedou ze zápolí, vojska využívají především komunikace souběžné s frontou.

Od nejstarších dob, z nichž existují písemné záznamy, se velitelé snažili soustředit svoje síly mezi nepřítele a jeho místa velení. Takové mezilehlé rozmístění vlastních sil může být tak důležité, že v určitých obdobích, zejména v osmnáctém století, tato skutečnost samotná, aniž by došlo k nějaké bitvě, často postačovala k tomu, že přinutila znevýhodněnou stranu uzavřít mír. Proto je historie rozvrácení zápolí stejně dlouhá a téměř stejně důležitá jako historie bitev. Zavedení letectva pouze dodalo novou dimenzi tomuto způsobu vedení války.

Existuje mnoho definic rozvrácení zápolí. Někdy se dokonce rozděluje na druhy, jako je rozvrácení bojiště. Pro jednoduchost budeme za rozvrácení zápolí považovat každou operaci určenou ke zpomalení nebo znemožnění toku mužů, nebo materiálu ze záloh (zdroje) směrem k frontě, nebo rovnoběžného s frontou. Podobně jako tomu bylo při výkladu letecké převahy, nebudeme rozlišovat mezi operacemi zaměřenými na důležitá průmyslová a státní centra (zdroje) a operacemi vedenými přímo za frontou.

Proto je hodnoceno přepadení vlaku, který přepravuje železnou rudu do železáren stejně právě tak rozvrácením zápolí, jako zničení mostu jednu míli za frontou. Je přirozené, že časové období potřebné k tomu, aby byl jeho účinek citelný, se mění ve velkém rozsahu. Přesto obojí patří k rozvrácení zápolí a může být součástí letecké operace velitele válčiště.

S výjimkou přímých útoků na zdroje válečného materiálu tak nesmíme opomenout, že rozvrácení zápolí úzce souvisí s vlastní anebo s nepřátelskou pozemní situací. Všeobecně je nejúčinnější, když je nepřítel vystaven tlaku akcemi protivníka, nebo když jeho vlastní plány vyžadují pohyblivost. Pro ujasnění těchto situací rozdělíme pozemní akce do šesti druhů a každý z nich posoudíme podrobněji.

PŘI ÚSTUPU

Nejvážnější situace, již musejí pozemní vojska čelit, je ústup pod tlakem nepřítele. Za takových okolností musejí pozemní vojska pokud možno co nejvíce zpomalovat postup nepřítele, aby získala čas k zaujetí nových postavení, k odsunu nebo pro příchod posil. Rozvrácení zápolí může potřebný čas poskytnout. Naneštěstí problémy, které vedly k ústupu, zvláště jedná-li se o ústup v rámci válčiště, pravděpodobně zahrnují také ztrátu letecké

převahy. Avšak za některých neobvyklých podmínek nemusí být letecká převaha ztracena a lze rozvrátit zápolí letectvem.

Americký postup od řeky Yalu v Koreji na konci podzimu roku 1950 je velmi dobrým příkladem.

Po velmi úspěšné ofenzivě, která dosáhla břehů řeky Yalu, 8. armáda a X. sbor pod velením MacArthura se setkaly s rozsáhlou čínskou protiofenzivou. Za velmi nepříznivého poměru sil až 10:1 - nařídil MacArthur všeobecný ústup. Čínský velitel generál Lin Piao zahájil pronásledování s cílem zničit 8. armádu. K dosažení tohoto cíle upustil od své dřívější praxe pochodovat pouze v noci a maskovat svoje vojska během dne. Když zahájil denní pochody a jízdu v noci v pochodových proudech z rozsvícenými světly, aby vyvinul rychlost dostatečnou k dosažení ustupujících Američanů, tak se vystavil působení amerického letectva.

Američané, kteří stále měli leteckou převahu, využili maximálně toho, že se Lin Piao taktó odhalil. Americká zpravodajská služba, využívající vzdušného průzkumu a četných výsledků zajatých Číňanů, odhadla, že jen v prosinci bylo leteckými útoky zabito a zraněno více než 30 000 čínských vojáků. To je počet čtyř až pěti úplných divízi. Číňané nebyli schopni vydržet tak vysoké ztráty a byli nuceni navrátit se ke své dřívější praxi, a to, že přesuny vojsk je možné uskutečňovat pouze v noci a skrývat se ve dne.

MacArthurova vojska unikla vskutku bez úhony, s celkovými ztrátami méně než 13 000 padlých a raněných.

Rozvrácení zápolí v tomto případě fungovalo dobře, protože Američané měli leteckou převahu a protože Číňané byli nuceni se demaskovat, aby mohli uskutečnit svoje operace. Když posoudíme věc z druhé strany, uvidíme co se může stát, když ustupující strana nebude mít leteckou převahu a když bude její zápolí rozvráceno.

STATICKÁ OBRANA PROTI NEPŘÁTELSKÉ OFENZIVĚ

Další vážnou situací, ve které se mohou pozemní vojska ocitnout, je statická obrana proti nepříteli, který je v ofenzivě. Počáteční část korejské války poskytuje jiný dobrý příklad toho, čeho může dosáhnout letecké rozvrácení zápolí.

Na počátku července roku 1950 překvapivý severokorejský útok z předcházejícího měsíce zatlačil jihokorejské síly a americké posily daleko na jih. Tam se spojencům podařilo vytvořit kolem přístavního města Pusanu obranný prstenec, avšak spojenci se obávali, že by mohl být kdykoli prolomen. Nehledě na vážnost situace, MacArthur požadoval zahájit protiofenzivu.

Avšak nemohl tak učinit do té doby, dokud nebyly přisunuty posily ze Spojených států. Pro plány protiofenzivy bylo důležité udržet obranné postavení kolem Pusanu, MacArthur usoudil, že ho bude možno udržet jen když jeho letectvo zabráni nepříteli soustředit dostatečné síly a zásoby na konečném úderu. Proto se rozhodl použít letectva k uskutečnění intenzivní operace k rozvrácení zápolí. Operace měla úspěch a obranný prstenec se udržel.

Tato operace k rozvrácení zápolí se uskutečnila při letecké převaze (ačkoli v této etapě války neměla žádná strana k dispozici velké letecké síly).

ÚTOČNÉ OPERACE NA OBOU STRANÁCH

Dalším krokem ve spektru od nejhoršího k nejlepšímu je situace, v níž jsou obě strany přibližně stejně silné a snaží se vést útočné operace. Za těchto okolností nemusí mít žádná strana dostatečnou leteckou převahu k vedení účinné operace pro rozvrácení zápolí. Když se však naskytne příležitost k rozvrácení zápolí, pak může přinést velký prospěch. Pouštní bitvy v roce 1941 v severní Africe poskytují zajímavý příklad, kdy žádná strana nemá leteckou převahu v přímém bojovém pásmu, však vždy jedna strana, a to britská, je schopna uskutečňovat účinně rozvrácení zápolí v určité vzdálenosti od skutečného boje.

Po počátečních britských úspěších pod velením generála Richarda N. O. Connora ztratily boje v poušti svou rozhodnost, dokud Rommel nepřevzal velení sil Osy. Na konci podzimu roku 1941 Rommel zatlačil Brity nazpět k egyptské hranici a uvažoval o konečné ofenzívě. Avšak Britové, i když neměli úspěch v pozemní bitvě, vedli úpornou operaci k rozvrácení zápolí od Malty po Lybii a Tunis proti lodní dopravě Osy. Operace vyvrcholila na podzim roku 1941, když se britským leteckým a námořním silám v září podařilo zničit 40 % všech zásob zaslaných Rommelovi. V listopadu zničili Britové již přes 70 % přisunovaných zásob.

Proto v prosinci měl Rommel k dispozici již pouze 40 bojeschopných tanků. Jeho zásoby munice byly nebezpečně nízké a Italové mu sdělili, že pro něho nemohou nic udělat, a když tak až v příštím měsíci. Neměl jinou možnost než ustoupit z Tobruku a od egyptské hranice.

Po Rommelových neúspěších v poušti německé vrchní velení se zpožděním uznalo, že britské operace k rozvrácení zápolí a izolaci bojiště vedené z Malty byly neúnosné. Z tohoto důvodu zahájili hromadný letecký útok na Maltu, který téměř přinutil posádku ostrova ke kapitulaci. Britské letecké a námořní síly již nebyly s to působit z ostrova. Letecké útoky zahájené v prosinci měly příznivý účinek: v lednu 1942 Němci ztratili pouze dvacet procent svých lodí. Využili výhody plynoucí z umlčení Malty a přisunuli Rommelovi dostatek zásob, které mu umožnily zahájit v dubnu velkou ofenzívu.

Úsilí o rozvrácení německého zápolí a izolaci bojiště v severní Africe bylo přerušeno, když Němci získali leteckou převahu nad ostrovem. Malta je klasickým příkladem toho, co se může stát, když jsou zanedbávány věci v porovnání s hlavní operací zdánlivě druhořadé. Kdyby se Italové zmocnili Malty na počátku války, jak mohli, nebo kdyby Němci zahájili svoje letecké útoky na Maltu o několik měsíců dříve, jak mohli, tak by Rommel zcela pravděpodobně získal značnou převahu.

OFENZÍVNÍ OPERACE PROTI STATICKÉ OBRANĚ

Nyní posoudíme podmínky, za nichž se pozemní síly snaží zahájit ofenzívu proti nepříteli ve statické obraně. Aby nepřítel odolal útoku, musí mít dostatečné zásoby a (kromě výjimkových případů) musí být schopen zasazovat zálohy a přesunovat síly z jednoho místa fronty na jiné. Rozvrácení zápolí může omezit pohyb obojího druhu, však zkušenost ukazuje, že jeho hlavní užitečnost je ve zpomalení nebo zastavení pohybů záloh a posil. Dokazují to dvě operace: spojenecký útok na Gustavovu linii a spojenecká invaze do Normandie.

Na podzim roku 1943 Němci v Itálii vybudovali obranu zvanou Gustavova linie podél řek Garigiliano a Rapido na západě a na řece Sangro na východě Apeninského poloostrova. Od října 1943 útočili spojenci na Gustavovu linii nepřetržitě, ztráty byly vysoké a výsledky zanedbatelné. Ve snaze prolomit německou obranu (a minimalizovat ztráty) americké letectvo v březnu roku 1944 zahájilo operaci "Strangle". Operace určená k zastavení přísunu zásob pro Němce byla zaměřena na železnice a silnice značně severně od Říma. V prvním týdnu spojenci přerušili všechny železnice nejméně na dvou místech. Potom uskutečňovali průměrně náletů na železnici denně. Kapacita železnic poklesla z 80 000 tun denně na 4000 tun, což bylo značně méně než Němci potřebovali, aby mohli odolávat silné ofenzívě. Se 4000 tun denně mohli však Němci přežít, kdyby nebylo spojeneckého pozemního útoku, ale i tak neustoupili.

Proto letectvo Spojených států pokračovalo v operaci "Strangle", avšak hlavní úsilí zaměřilo do prostoru přímo za německými liniemi severně od Říma. Spojenci zahájili pozemní útok v polovině května, rychle dosáhl průlom a po čtrnácti dnech od zahájení útoku se spojili s obléhaným předmostím u Anzia. Za dalších deset dní se zmocnili Říma.

Za tři týdny a několik dní spojenci, kteří v předcházejících šesti měsících při velkých ztrátách nedosáhli ničeho, postoupili o 130 km a přinutili Němce k rychlému ústupu. Přitom ztráty byly poměrně nízké. Protože se poměr sil pozemního vojska významně nezměnil od poměru sil,

který existoval během nezdárných útoků na konci podzimu a na začátku zimy, rozvrácení zápolí a izolace bojiště zjevně splnily svůj účel i když ne zcela tak, jak se předpokládalo.

Poválečné rozhovory s německými veliteli a studium německých dokumentů dokázaly, že Němci měli dostatek zásob po ruce k tomu, aby mohli útoky čelit. Rozvrácení zápolí daleko na severu nezpůsobilo z tohoto hlediska příliš mnoho škod. Avšak na rozdíl od toho bylo dosaženo, že Němci měli značně ztížené podmínky k přemísťování záloh k frontě a velmi omezené možnosti k přesunu vojsk podél fronty. Operace k rozvrácení zápolí vyřadila tolik nákladních vozidel, vlaků a poškodila tolik mostů, železničních tratí a silnic, že Němci byli odkázáni na paší přesuny a dopravu pomocí zvířat. Působení proti příčným komunikacím před ofenzívou a během ní bylo zvláště účinné.

Německý velitel XIV. tankového sboru během bitvy prohlásil, že nepřátelská nadvláda ve vzduchu vytvářela bránícím se Němcům především značné obtíže, a to při bočních přesunech vojsk a techniky. Byl proto schopen přesuny provádět pouze v noci. Poznamenal, že velitel, který mohl provádět přesuny pouze za tmy, byl jako hráč šachu, jenž smí provést jeden tah po každých třech tazích protihráče.

Operace k rozvrácení zápolí v Itálii měla úspěch, protože spojenci měli leteckou převahu a byli schopni působit neustálým tlakem na komunikace. Ale i tak převaha ve vzduchu nepřinutila Němce k ústupu. K tomu byla nutná pozemní ofenzíva. Tam, kde ofenzíva dříve ztroskotala, měla nyní úspěch, protože rozvrácení zápolí znemožňovalo Němcům pohyby vojsk potřebné k přehrazení mezer na frontě.

Myšlenka kombinovat operaci k rozvrácení zápolí s pozemní ofenzívou má takový význam, že si заслужuje další příklad. Spojenecká invaze do Normandie byla plánována s plným vědomím toho, že německé síly v severní Francii mají značně větší počty než útočníci. Jediným způsobem, jakým mohla invaze dosáhnout úspěch, bylo zabránit pohybu německých vojsk (posil) do oblasti Normandie. Aby štáby dosáhly tohoto účelu, tak se musely spolehnout na operaci k rozvrácení zápolí a izolaci bojiště.

Němci měli dvě základní možnosti pro obranu proti invazi, o níž věděli, že přijde.

Předně mohli vše, co měli zasadit na pobřeží a doufat, že buď budou dostatečně silní všude, nebo že správně odhadnou dobu a místo vylodění. Při této možnosti Němci doufali, že spojenci nebudou schopni vytvořit předmostí.

Za druhé v souladu se svou taktikou Němci mohli udržovat síly v záloze, dokud nebude místo hlavního vylodění jasné. Potom mohli vrhnout větší síly proti předmostí k jeho zničení.

Rommel, který měl špatné zkušenosti s přemísťováním vojsk, když nepřítel ovládá vzdušný prostor, pevně zastával prvou možnost. Von Rundstedt, který neměl žádné významné zkušenosti s nepřátelským letectvem, stejně zastával druhou možnost.

Von Rundstedt se svým postojem zvítězil.

Počty samotné by mohly zdánlivě odůvodňovat Rundstedtův postoj: pod jeho velením stálo půldruhého milionu organizovaných do 60 divizí. Na rozdíl od Rundstedta byli spojenci schopni v prvním týdnu vysadit na břeh celkem 325 000 mužů.

Rozdíl byl ale především v letectvu. Spojenci prováděli po dva měsíce před invazí operaci k rozvrácení zápolí. V "Den D" spojenci uskutečnili 14 000 vzletů, proti nimž se Němcům podařilo dostat do vzduchu 100 vzletů.

Operace k rozvrácení zápolí měla dvě fáze.

Prvá fáze, zahájená na počátku jara roku 1944, byla určena ke zničení německého dopravního systému (mosty, železnice a vozový park). Účelem druhé fáze bylo zabránit přesunům německých sil do Normandie po zahájení invaze. Úspěch první fáze dokazuje zpráva plukovníka Hoffnera, který byl náčelníkem železniční dopravy v oblasti, za níž byl odpovědný Rundstedt. Právě on v květnu 1944 prohlásil, že Němci potřebují denně 100 vlaků. Němci však v témže měsíci dokázali sestavit pouze 32 vlaky denně, přitom v dubnu to bylo ještě 60. Květnový provoz činil pouhých 13 % provozu v lednu.

Operace k rozvrácení zápolí ochromila Němce ve Francii dříve, než vstoupili spojenci na břeh v Normandii. Zprávy vysokých německých generálů potvrzují úspěch tohoto úsilí: von Rundstedt řekl, že "spojenecké letectvo paralyzovalo veškerý pohyb ve dne a značně ho ztěžovalo dokonce i v noci". Von Kluge, nástupce von Rundstedta, hlásil, že: "nepřátelská nadvláda ve vzduchu omezuje veškeré pohyby sil a prostředků z hlediska prostoru i času a znemožňuje časovou kalkulaci". Další generál poznamenal např. to, že "pohyb našich vojsk na bojišti je téměř paralyzován".

Obě operace k rozvrácení zápolí v Normandii a Itálii byly úspěšné. Při těchto operacích byly výrazné dvě okolnosti: strana, která uskutečňovala rozvrácení zápolí a izolaci bojiště, měla naprostou leteckou převahu a obránci byli vystaveni velkému tlaku útočníků. Obě tyto okolnosti napomáhaly k dosažení jediného cíle, a to úspěšnému dovršení útočné operace.

PROTI USTUPUJÍCÍMU NEPŘÍTELI

Napoleon jednou poznamenal, že žádný pohled není pro vojáka milejší než pohled na tornistru nepřítele. Ovšem tento pohled je ještě milejší pro moderního vojáka, jemuž letectvo pomáhá při pronásledování nepřítele. Ustupující armáda je rozvrácením zápolí zvláště zranitelná, a to z několika důvodů:

- * **za první** pravděpodobně ztratila leteckou převahu,

- * **za druhé** podle definice má naspěch, a proto je méně schopná za této situace činit základní opatření pro obranu svých vojsk proti leteckým útokům,

- * **za třetí** pravděpodobně je značně oslabená o prostředky protivzdušné obrany, které byly ničeny letectvem jako první,

- * **za čtvrté** je možné, že ztratila vedení a kázeň, které obvykle zajišťují racionální vedení.

Ve svém souhrnu tyto čtyři činitele mají za následek, že ustupující armáda je ideálním cílem pro letecké akce.

Pojem rozvrácení zápolí letectvem proti ustupující armádě by měl být natolik jasný, že nevyžaduje mnoho dokazujících příkladů. Jeden je však vhodný.

Po spojeneckém průlomu Gustavovy linie v Itálii v květnu roku 1944 se Němci dali na rychlý ústup. Ustupující armáda není nutně prchající armádou a Němci udržovali dobrý pořádek, když se stahovali na sever Itálie. Nehledě na svůj dobrý pořádek měli přes 70 000 padlých a raněných a ztratili velké množství výzbroje působením letectva.

Je samozřejmé, že předcházející operace k rozvrácení zápolí, která ztížila pohyb k jihu, ztížila také ústup k severu. Porovnejme tyto ztráty se ztrátami, které utrpěli Američané za svého ústupu od řeky Zalu v Koreji. Rozdíl je způsoben skutečností, že Němci ztratili leteckou převahu, zatímco Američané si ji podrželi.

PROTI SOBĚSTAČNÝM SILÁM

Poslední kategorií ve spektru je zvláštní situace, kdy jsou nepřátelské síly úplně anebo záměrně soběstačné. Guerrillové síly jsou dosti často soběstačné v počátečních fázích své války. Dokonce jednotky hlavních sil mohou být téměř nezávislé, když bojují ve válce nízké intenzity, nebo když nejsou vystaveny velkému tlaku nepřítele. Je zřejmé, že vojsko, které potřebuje jen málo nebo nepotřebuje nic k tomu, aby mohlo existovat nebo bojovat, nepotřebuje zásobovací linie vyžadující rozvrácení zápolí a izolaci bojiště.

Příklady jsou četné a zahrnují vietnamskou válku před zahájením postupu severovietnamských ozbrojených sil k jihu přibližně v roce 1965, povstání Mau-Mau v Keni a partyzánské operace na Balkáně za druhé světové války. Samotná skutečnost, že existuje operace zvaná rozvrácení zápolí, neznámá, že je vhodná pro všechny konflikty. V uvede-

ných příkladech vhodná nebyla a každá snaha o její použití by pravděpodobně představovala úsilí, jež by mělo být věnováno něčemu produktivnějšímu.

Viděli jsme, čeho může rozvrácení zápolí dosáhnout a kdy je nejúčinnější - když je vykonáván tlak na nepřítele a nepřítel potřebuje rychle přesunout velké síly a techniku.

Nyní musíme posoudit, kde rozvrácení zápolí použít. Jednoduché tříúrovňové rozdělení založené na relativní vzdálenosti od fronty poskytuje rámec pro analýzu a plánování. Rozvrácení zápolí může být blízké, mezilehlé anebo vzdálené.

Vzdálené rozvrácení zápolí lze definovat jako útok proti zdroji živé síly a materiálu, nebo v případě válčící strany, která nemá žádný průmysl, proti přístavům, popřípadě letišťům, jimiž materiál dodávaný zvenčí vstupuje do země.

K mezilehlému rozvrácení zápolí dochází někde mezi zdrojem a frontou.

Blízké rozvrácení zápolí je rozvrácením prostoru podél fronty, v němž se uskutečňují boční pohyby.

Je možné soustředit se na jeden druh rozvrácení zápolí, nebo na všechny jeho druhy najednou, jestliže jsou okolnosti příznivé a je k dispozici dostatek leteckých prostředků pro vhodné soustředění na každý prostor. Příklady z minulých konfliktů poskytnou čtenáři obraz problému a příležitosti spojených s každým z nich.

Vzdálené rozvrácení zápolí má možnost dosáhnout nejvíce rozhodujících výsledků ovlivňujících celé válčiště - nebo dokonce několik válčišť - avšak je provázáno nejdelší časovou prodlevou mezi útokem a výsledkem citelným na frontě. Např. jestliže všechny naftové rafinérie na světě zítřa vyletí do vzduchu, naftový průmysl a doprava nafty nebudou následujícího dne nuceny zastavit svou činnost. V některých případech budou pokračovat po celé týdny a dokonce měsíce. Nakonec se přece zastaví, jestliže nebudou rafinérie znovu vybudovány. Poučením pro velitele letectva a velitele válčišť je, že vždy existuje zpoždění mezi příčinou a následkem. Když si je velitel jist, že válka bude rozhodnuta dříve, než bude pocítován účinek dané akce, pak je neúčelné plynout zdroji na její provedení. Při tomto hodnocení musí postupovat velmi pečlivě, protože války jsou nevyhnutelně delší nebo kratší než kdokoli očekával.

Klasickými příklady vzdáleného rozvrácení zápolí jsou operace vedené proti Japonsku a Německu za druhé světové války. Protože tyto operace byly již podrobně vysvětleny, postačí připomenout, že čtyřměsíční bombardovací útoky proti německým naftovým továrnám snížily výrobu leteckého paliva o 98 %. Na konci války německé tanky, pokud měly štěstí, měly pohonné hmoty pouze na jediný útok.

Moderní společnost, a samozřejmě moderní armády i letectvo, nemohou vykonávat svoji činnost bez pohonné hmoty. Po velkém úspěchu, který byl popsán výše, postačí jen čekat (při vykonávání určitého tlaku) až se nepřítel zhroutí. Kromě naprostého fanatismu, který byl proti očekávání silnější v Německu než v Japonsku, nepřítel se vzdá.

Mezilehlé rozvrácení zápolí je také spojeno s časovou prodlevou, která je však pravděpodobně kratší než u vzdáleného rozvrácení bojiště. Bylo nejvhodnější pro přípravu budoucích operací. Například útoky na železnice v Itálii a Francii nepřinášely užitek, dokud nezačala ofenzíva proti Gustavově linii a dokud invazní flotila nepřistála v Normandii. Potom byl jejich užitek velký.

Podobná situace existovala v jihozápadním Pacifiku, kde americké letectvo zjistilo velký japonský konvoj přepravující vojska a zásoby z Rabaulu na poloostrov Huon. Konvoj byl zničen a Japonci ztratili celou divizi. Její ztráta měla přímý vliv na bitvu, která probíhala asi dvě stě mil východněji. Avšak účinky byly patrné o několik měsíců později, když MacArthur postupoval proti základnám na poloostrově Huon. MacArthur vedl také nepřetržité operace proti nákladní dopravě, která fungovala z Holandie a Wewaku do mezilehlých míst, kde Japonci chtěli zřídit opěrné body, a ty bylo nutné podstatně oslabit ještě před zahájením amerického postupu. I když MacArthur se některým těmto základnám vyhnul, i tak právě

dlouhodobě a účinné operace k rozvrácení zápolí je úspěšně izolovaly od přísunu potravin, náhradních dílů, munice a zdravotnických potřeb.

Takto byly základny vystaveny útokům značně oslabené a nebyly schopné klást odpor, který by jinak byly kladly.

Poslední z druhů rozvrácení zápolí, blízké rozvrácení, se jeví jako nejužitečnější, když bitva již probíhá. Viděli jsme, jak hrálo důležitou úlohu před zahájením útoků na Gustavovu linii v květnu 1944 a během těchto útoků. Jiný, novější příklad je z arabsko-izraelské války v roce 1973.

V neděli 7. října 1973 Syřané zasadili svoje tankové zálohy na Golanských výšinách. Tři sta tanků, jimž velel bratr syrského prezidenta, přijelo do vzdálenosti pěti mil od mostu Benot Yacov. Mezi nimi a příležitostí vyrazit do rovin pod Golanskými výšinami nestálo nic kromě hrstky záložníků, kteří přišli právě na frontu. Avšak když se zdálo, že Izraelcům hrozí vážný ústup, tak syrskému postupu "došla pára". Jak se ukázalo, Syřanům došla pohonná hmota a munice, protože "je zničilo izraelské letectvo". Za předcházející noci Izraelci uskutečnili operaci k rozvrácení zápolí ihned za frontou proti proudům syrských nákladních vozidel přepravujících munici a pohonnou hmotu.

Tato operace, provedená namísto přímé letecké podpory, měla - nehledě na nepříznivou pozemní situaci - velký vliv na průběh bitvy.

Rozvrácení zápolí je mohutným nástrojem v rukou vševojskového velitele i leteckého velitele, nástrojem, jehož lze použít buď jako součásti operace, která potenciálně umožní zvítězit ve válce (vzdálené rozvrácení zápolí proti zdroji), nebo jako součásti pozemní operace. Bude účinné do jisté míry v téměř všech situacích. Avšak když se ho používá pro podporu pozemních operací je nejužitečnější, když nepřítel je, nebo bude brzy vystaven silnému tlaku. Je však nutno posoudit některé potenciální problémy.

Všechny z úspěšných operací k rozvrácení zápolí, které jsme popsali, byly uskutečňovány za soustavného a soustředěného úsilí. (Zničení syrských zásob Izraelci na Golanských výšinách bylo krátké, avšak v porovnání s celkovou délkou války se pravděpodobně nelišilo od operací v Itálii před útokem na Gustavovu linii.) Nelze se domnívat, že jedním nebo dvěma bojovými vzlety nevelkého počtu letounů se dosáhne něčeho trvalého. Podobně jako u všeho, co jsme vysvětlovali, je důležité hromadné použití a soustředění.

Operace k rozvrácení zápolí jsou spojeny se ztrátami letadel a létajícího personálu, proto je nezbytné, aby za tyto ztráty bylo dosaženo něčeho užitečného. Moderní letoun a dokonale vycvičený pilot jsou pravděpodobně příliš vysokou cenou za staré nákladní vozidlo naložené rýží a řízené vojnem.

Operace k rozvrácení zápolí nelze vést na úkor něčeho mnohem důležitějšího. Tímto něčím mnohem důležitějším bude téměř určitě letecká převaha. Pozemní velitel bude v mnoha případech požadovat rozvrácení zápolí dříve, než bude dosaženo letecké převahy. Bojové lety na rozvrácení zápolí, s výjimkou neobvyklých událostí, kdy prospěch jasně převažuje riziko, by se neměly provádět bez letecké převahy. Velitel tak jedná ke svému neprospěchu, protože pravděpodobně ohroží svoje možnosti získat vůbec leteckou převahu. Viděli jsme velmi jasně, co znamená boj bez letecké převahy.

Může však být možný kompromis mezi požadavkem rozvrácení zápolí pro podporu pozemních operací a potřebou pokud možno rychle dosáhnout letecké převahy. Prostě, některé cíle napomáhají oběma. Prvým příkladem jsou pohonné hmoty.

Tatáž pohonná hmota se pravděpodobně nebude používat pro nepřátelský stíhací letoun a pro nepřátelský tank, avšak jistě bude přepravována a zpracovávána v téže síti. Útoky na naftová zařízení proto poslouží oběma účelům. Útoky na přepravní síť mohou dosáhnout téhož. Kromě toho nepřítel musí na úder proti svým naftovým zařízením anebo přepravní síti reagovat svými stíhacími letouny. Když takto reaguje, stíhací letouny doprovázející letouny, které uskutečňují rozvrácení zápolí, mohou přepadnout a zničit nepřátelské letouny ve

vzduchu, přičemž je nutno mít na mysli, že vzdušný prostor je místem, kde přijde vyřazení nepřátelského letectva nejdříve.

Nicméně, když budou uplatněny výše vysvětlené zásady hromadného použití a početní převahy, mohou tyto operace přinést dvojnásobný užitek.

Tímto poznatkem uzavíráme výklad rozvrácení zápolí. Další hlava se bude zabývat použitím letectva k přímým úderům na nepřátelská vojska na frontě, a to v koordinaci s vlastními pozemními vojsky.

-MW-